

ними органами та особою, котра внаслідок тих чи інших життєвих обставин потребує матеріальної чи іншої безповоротної допомоги від держави.

Список використаних джерел

1. Ярошенко І.С. Право соціального забезпечення : [навч. посіб.] / І.С. Ярошенко. — К. : КНЕУ, 2005. — 232 с.
2. Клемпарський М.М. Правове регулювання пенсійного забезпечення працівників органів внутрішніх справ : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.05 / М.М. Клемпарський ; Національний університет внутрішніх справ. — Х., 2004. — 224 с.
3. Сирота І.М. Развитие национальной научной школы права социального обеспечения в Украине / И.М. Сирота // Наукові праці Одеської національної юридичної академії. — 2003. — Т. 2. — 146 с.
4. Гушин І.В. Советское право социального обеспечения: вопросы теории / И.В. Гушин. — М., 1982. — 176 с.
5. Андреев В.С. Право социального обеспечения в СССР : [учебник] / В.С. Андреев. — 2-е изд. — М. : Юрид. лит., 1987. — 352 с.
6. Болотіна Н.Б. Предмет права соціального забезпечення України / Н.Б. Болотіна // Вісник Львівського університету. Серія «Юридична». — 2001. — Вип. 36. — 399 с.
7. Яковлева Г.О. Право соціального забезпечення як самостійна галузь права в національній правовій системі України — 2017. — 5 с. — Режим доступу: <http://docplayer.net/57747600-Pravo-socialnogo-zabezpechennya-yak-samostiynagaluz-prava-v-nacionalniy-pravoviy-sistemi-ukrayini.html>

Ключові слова: право, правова система, галузь права, соціальне забезпечення, право соціального забезпечення.

Науковий керівник: д. ю. н., професор Чанишева Г. І.

Головань Вікторія Леонідівна

студентка 3-го курсу соціально-правового факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»

СОЦІАЛЬНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ В УКРАЇНІ

Ринкові відносини супроводжуються загостренням соціальних проблем, у зв'язку з чим і подальшого розвитку соціального захисту, що потребує населення. Досвід розвинутих країн свідчить, що нормальне функціонування паралельно ринку й надійної системи соціального захисту населення — це необхідна і своєрідна плата суспільства, бізнесу й роботодавців за соціальний мир, стабільність

існуючої системи й можливість ведіння належної господарської діяльності.

Система соціального обслуговування, яка сьогодні формується, – найважливіша галузь соціального суспільства, що полегшує долю мільйонів людей в умовах перехідного періоду за допомогою різних способів соціально–гуманістичної діяльності, спрямованої на адаптацію й реабілітацію окремої особи, сім'ї або певної групи населення, які потрапили у складну ситуацію.

Стаття 46 Конституції України передбачає: «Громадяни мають право на соціальний захист, що включає право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом. Це право гарантується загально-обов'язковим державним соціальним страхуванням за рахунок страхових внесків громадян, підприємств, установ і організацій, а також бюджетних та інших джерел соціального забезпечення; створенням мережі державних, комунальних, приватних закладів для догляду за непрацездатними» [1].

Основу юридичного механізму забезпечення права людини на соціальне обслуговування становлять соціальні гарантії, що визначені у Конституції України та відповідних нормативно–правових актах. В юридичній літературі юридичні гарантії розглядаються або як норми права, що являють собою правові засоби забезпечення прав людини і громадянина, або як систему правових актів, що забезпечують здійснення й охорону прав і свобод людини та громадянина [3, с. 8].

Ст. 1 Закону України «Про соціальні послуги» від 19 червня 2003 р. визначає соціальне обслуговування як систему соціальних заходів, яка передбачає сприяння, підтримку і послуги, що надають соціальні служби окремим особам чи групам населення для подолання або пом'якшення життєвих труднощів, підтримки їх соціального статусу та повноцінної життєдіяльності. У Законі встановлено основні засади надання соціальних послуг (ст. 2) та принципи надання соціальних послуг (ст. 3). За цим Законом основними засадами надання соціальних послуг є такі: 1) сприяння особам, що перебувають у складних життєвих обставинах, які вони не в змозі подолати за допомогою наявних засобів і можливостей; 2) попередження виникнення складних життєвих обставин; 3) створення умов для самостійного розв'язання життєвих проблем, що виникають [2].

Згідно з ч. 5 ст. 7 Закону «Про соціальні послуги», соціальні послуги можуть надаватися як за плату, так і безоплатно, а саме:

- громадянам, які не здатні до самообслуговування у зв'язку з похилим віком, хворобою, інвалідністю і не мають рідних, які повинні забезпечити їм догляд і допомогу;

- громадянам, які перебувають у складних життєвих обставинах у зв'язку з безробіттям і зареєстровані в державній службі зайнятості як

такі, що шукають роботу, бездомністю, стихійним лихом, катастрофами, особам, яких визнано біженцями або особами, які потребують додаткового захисту, якщо середньомісячний дохід цих осіб нижчий, ніж встановлений прожитковий мінімум;

- дітям та молоді, які знаходяться у складній життєвій ситуації у зв'язку з інвалідністю, хворобою, сирітством, безпритульністю, малозабезпеченістю, конфліктами і жорстоким ставленням у сім'ї [2].

На нашу думку, перелік непрацездатних громадян, які мають отримувати соціальні послуги безкоштовно або із зменшенням їх вартості, має бути розширеним, адже, відповідно до ст. 1 Конституції, Україна визнає себе соціальною державою, що означає, що непрацездатні громадяни, які потребують матеріальної допомоги і обслуговування, мають їх отримати за рахунок суспільних коштів споживання.

Зрозуміло, що категорій непрацездатних громадян, які потребують соціальної допомоги у зв'язку з перебуванням у складних життєвих ситуаціях, випадках, значно більше, ніж вказано у законі. Можливо, для інших категорій непрацездатних громадян, що не отримали права на безкоштовне соціальне обслуговування, слід розширити надання соціальних послуг на пільгових засадах, тобто за частину їх вартості.

Таким чином, можна зробити висновок, що система соціального захисту має бути орієнтована на широкі верстви населення, але її реальне втілення щодо різних прошарків і груп належить бути диференційованим: здоровим, працездатним, активним членам суспільства, вона повинна допомагати отримати рівні можливості в освітній і професійній сфері, а непрацездатним і соціально уразливим категоріям населення (інвалідам, пенсіонерам, багатодітним і неповним сім'ям, самотнім, дітям та ін.) надавати комплекс соціальних послуг, гарантувати отримання встановлених законом пільг і допомог, тобто створювати необхідні умови для життєдіяльності.

Список використаних джерел

1. Конституція України : прийнята на V сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р., №254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30. – Ст. 141.
2. Про соціальні послуги: Закон України від 19.06.2003 р., №966-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №45. – Ст. 358.
3. Синчук С.М. Право соціального забезпечення України : навч. посіб. / С. М. Синчук, В. Я. Бурак ; за ред. С. М. Синчук. – К. : Знання, 2006. – 318 с.

Ключові слова: право соціального забезпечення; соціальне обслуговування; соціальне страхування; соціальні послуги; соціальний захист.

Науковий керівник: д.ю.н., професор Чанишева Г. І.